

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 15 april 1953

Toen ik kort geleden op een receptie tegenover de Minister van Buitenlandse Zaken terloops melding maakte van een zeker onbehagen en gevoel van frustratie, dat in de Nederlandse gemeenschap leeft als gevolg van diverse Indonesische maatregelen, voornamelijk op economisch terrein, nodigde Mukarto mij uit hierover eens te komen spreken. Hij voegde er aan toe, dat hij juist van een uit Nederland teruggekeerde Indonesische vriend critiek had vernomen op het beleid ten opzichte van de minoriteiten, lees Nederlanders.

Heden bezocht ik Mukarto, vond een aandachtig en sympathiek gehoor voor mijn uiteenzetting. Nadat ik eerst de moeilijkheden had vermeld, waarin de planters zich bevinden, welke terug zijn te brengen voornamelijk op onveiligheid, waaraan de Regering weinig kan verbeteren op korte termijn, zeide ik, dat onze gemeenschap het gevoel heeft bloot te staan aan een geconcentreerde aanval op al haar economische belangensectoren.

Hoewel ik mij zeer wel kon indenken, dat Indonesië op den duur bijvoorbeeld interinsulair zee- en luchtverkeer geheel in eigen hand wenst te hebben, en de opkomst van een eigen importeursstand wil bevorderen, ware toch te bedenken dat over het algemeen de Nederlandse activiteit alhier een constructieve factor was voor het economische leven van Indonesië en dat men niet behoefde te spreken over verbetering van betrekkingen, indien onze belangen niet zoveel mogelijk werden ontzien.

De hantering van het immigratiebeleid met zijn omslactigheden en willekeur was bepaald vexatoir en hinderde de normale uitoefening van bedrijven in haar personeelspolitiek. Aan de hand van voorbeelden gaf ik aan, dat zulk een beleid anti-propagandistisch werkte voor Indonesië's naam in het buitenland.

De Minister bood mij spontaan aan, dat ik dan wat dergelijke gevallen onder zijn aandacht zou brengen, zodat hij steekproeven kon nemen. Ik nam dat aanbod gaarne aan, doch wees er op dat voornamelijk nodig waren redelijke richtlijnen voor de screenings-commissie en controle op redelijke uitvoering en vermeldde in dit verband, dat het bijvoorbeeld geen zin had om als militairen te screenen de zogenaamde NICA's, die burger in uniform waren geweest, voorbeeld het oliebatallion. Ik volgde een gesprek over de transferbeperkingen, waarbij ik speciale aandacht van de Minister vroeg voor de juist overhandigde nota mijn 119 en had gelegenheid het onder C vermelde van Uw juist ontvangen 70 onder zijn aandacht te brengen. Mukarto zeide dat de plannen nog niet definitief waren vastgesteld.

Ik zeide overtuigd te zijn, dat bij de topfiguren in Indonesië - de President daargelaten - ressentiment tegen Nederland weinig of geen rol speelt, maar dat, indien men op betere verhouding tussen beide landen wilde aansturen, het nodig was, dat door de Regering doelbewust werd gepropageerd, dat onder de revolutie en anti-Nederlandse gevoelens thans een streep moest worden gezet. Mukarto beaamde zulks en zeide in die geest een week geleden met Hatta te hebben gesproken.

Ik uitte de hoop, dat de nieuw te benoemen Minister van Voorlichting in deze richting zou werken.

Tenslotte deed ik hem voor zijn collega's nog het argument aan de hand, dat in de tegenwoordige internationale situatie samengaan met vredelievende en niet imperialistische landen als Nederland voor Indonesië aantrekkelijk was en paste in de onafhankelijkheidspolitiek.

Mukarto gaf de verzekering, dat hij een en ander bij zijn collega's zou voorbrengen.

Voor de vriendschappelijke sfeer, waarin het gesprek plaatsvond, is wellicht typerend, dat de Minister de opportuniteit met mij besprak, dat ik Sukarno en Hatta zou bezoeken. Mijnerzijds

werd daarop gezegd, dat ik hoopte binnenkort bij Hatta een bezoek aan te vragen, doch voor een ontmoeting met Sukarno voorshands nog liever een ongezochte gelegenheid wilde afwachten.